

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

ODPRTI ODDELEK ROGOZA ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** Javni, zavod za prestajanje kazni zapora (Oddelek).
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** Obsojenci.
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** Skupna zmogljivost oddelka se od prejšnjega obiska ni spremenila in je še vedno 36 zaprtih oseb.¹

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil **ne najavljen** in **opravljen** dne 17. 7. 2018².
- ▶ **Skupina za obisk:** En predstavnik Varuha človekovih pravic RS (svetovalec Varuha) in predstavnica pogodbene nevladne organizacije (Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC).
- ▶ **Vsebina obiska:** Sprejel nas je pravosodni policist, zaradi službene odsotnosti vodje oddelka smo uvodni razgovor opravili s socialnim delavcem in pedagoginjo. Pregled prostorov smo opravili v prisotnosti socialnega delavca in pravosodnega policista, prav tako smo se (brez prisotnosti zaposlenih v Oddelku) pogovorili z zaprtimi osebami, ki so to želele. Do zaključka obiska se je vodja oddelka vrnil in je prisostvoval pri zaključnem pogovoru.

¹ Na dan obiska je bilo v Oddelku (po seznamu) nameščenih 45 obsojencev, od katerih jih je 15 kazni zapora prestajalo po 12. členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1). Hospitaliziranih obsojencev ali obsojencev na begu ni bilo; v tem letu so imeli en primer obsojenca na begu (zaradi nestrinjanja z urinskim testom).

² Prejšnji obisk oddelka je bil opravljen 23. 11. 2016

► **Poročanje:** Poročilo o obisku smo po pošti posredovali Generalnemu uradu Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (Generalni urad URSIKS), Oddelku pa v vednost 21. 8. 2018, skupaj s predlogom, da ga obravnava ter nam v roku 30. dni sporoči njegova stališča; tozadevni odgovor smo prejeli 31. 8. 2018, torej 10. dan po odpremi.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da so bili bivalni prostori in skupni prostori, ki jih uporabljajo obsojenci, v času našega obiska čisti in zgledno urejeni,
- da se enako, kot ob prejšnjem obisku DPM, še vedno izvajata mesečne preglede bivalnih prostorov medicinska sestra in pravosodni policist, ob katerih je pripravljeno pisno poročilo. Poročilo, v katerem naslovijo tudi zdravstveno stanje in nenasilno komunikacijo, posredujejo Generalnemu uradu UIKS,
- da lahko od lanskega leta dalje, ko je bil v Oddelku nameščen koš za košarko, obsojenci igrajo tudi košarko,
- da je obsojencem v knjižnici še vedno na razpolago aktualna zakonodaja in podzakonski akti (pravilniki in hišni red) ter poročila DPM in drugo relevantno gradivo,
- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se na oglasne deske namesti tudi kontaktne podatke o zastopniku pacientovih pravic na območju Maribora, saj so bile oglasne deske ob tokratnem obisku opremljene tudi s kontaktnimi podatki zastopnika pacientovih pravic za območje Maribora,
- da Oddelek še vedno omogoča delo vsem zaprtim osebam, ki želijo delati in so sposobne za delo,
- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se Oddelku zagotovi novo vozilo za potrebe izvajanja nadzora obsojencev, ki kazen zapora prestajajo na podlagi 12. člena ZIKS-1, saj je Oddelek v lanskem letu dobil v uporabo novo vozilo (prav tako Renault Kangoo) in
- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se v Oddelku sistemizira delovno mesto socialnega delavca, saj je bil ob tokratnem obisku v Oddelku stalno zaposlen socialni delavec.

DPM: izrazili smo pričakovanje, da bo tudi preostalih nekaj kovinskih postelj in kovinskih omar v najkrajšem možnem času zamenjanih z lesenimi.³

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da je manjkajoče leseno pohištvo že naročeno.

DPM: izrazili smo pričakovanje, da bodo tudi bolniške sobe ostalih zavodov in njihovih dislociranih oddelkov v čim krajšem času opremljene z ustreznim številom bolniških postelj.⁴

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da je to želja in cilj generalnega urada, ki pa ga bomo lahko uresničili glede na finančne okvire proračuna v tem in naslednjih letih in v okviru analize prioritarnih potreb investicij v opremo.

DPM: pozdravili smo prilagoditev Oddelka glede oskrbe slepega obsojenca in zagotavljanje dnevne asistencije svojcev pri njegovi negi, vendar to ne odvezuje Oddelka, da sam zagotovi njegovo potrebno nego in drugo oskrbo.⁵

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je Oddelek pojasnil, da ob obisku verjetno niso povsem jasno podali informacijo glede te problematike, ali pa je bila morda nekoliko narobe razumljena. Oddelek je namreč zgolj še dodatno omogočil svojcem slepega obsojenega možnost vsakodnevne nege in stikov, sicer pa so obsojenemu sami zagotavljali vso potrebno nego in drugo oskrbo, kar je obveza in dolžnost oddelka. Za obsojenega so namreč ob siceršnji redni obravnavi ambulate zavoda, zagotovili še patronažno pomoč ter čiščenje prostora za gibalno ovirane zaradi predhodne bolnišnične okužbe obsojenca.

DPM: izrazili smo pričakovanje, da bo Oddelek v naslednjem letu dejansko prejel v uporabo obljubljenega novo vozilo brez intervencijskih oznak.⁶

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da tečejo dogovori, da se oddelku zagotovi novo ali rabljeno dostavno vozilo brez službenih oznak.

³ DPM pozdravlja vzdrževalna in investicijska dela in s tem realizacijo večine priporočil iz prejšnjega obiska. Ob pregledu bivalnih prostorov je bilo ugotovljeno, da v 4 sobah kovinsko pohištvo še ni bilo v celoti zamenjano (kovinske postelje – bivalni prostor številka 30 in 33 in v prostoru za gibalno ovirane ter kovinske garderobne omare) z lesenimi.

⁴ V bivalnem prostoru za gibalno ovirane v času obiska DPM ni bil nameščen noben obsojenec. Skladno s priporočili DPM je bila v bivalnem prostoru za gibalno ovirane nameščena bolniška postelja, ki še ni v celoti montirana (ni bila še priklopljena v električno omrežje in vzmetnica še ni bila odpakirana).

⁵ Ob obisku so sogovorniki pojasnili, da so imeli v lanskem letu v sobi za gibalno ovirane nameščenega slepega obsojenca. S ciljem pomoči, in ker so obsojenec ter njegovi sorodniki sicer živeli v neposredni bližini Oddelka, so svojcem omogočali dnevne obiske obsojenca, da so mu nudili potrebno pomoč pri vzdrževanju osebne higiene. Hkrati je vodja oddelka pojasnil, da so obsojencu takoj, ko je izpolnil minimalne pogoje za pogojni odpust, le-tega odobrili.

⁶ Zaradi opravljanja nadzora nad obsojenci, ki prestajajo kazen zapora po 12. členu ZIKS-1, zaposleni v Oddelku (pravosodni policisti, vodja izvrševanja kazni in vodja Oddelka) redno izvajajo nadzor na delovnem mestu. V

DPM: predlagali smo, da se v ZPKZ Maribor ponovno oziroma v čim krajšem času uredi vse potrebno, da se začne(jo) izvajati program/i nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK).⁷

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je Oddelek pojasnil, da so v kontaktih z matičnim zavodom in da so aktivnosti pričetka izvajanja programa NPK v teku. Seznam zainteresiranih obsojencev je že posredovan, program naj bi predvidoma zaživel že to jesen.

okviru nadzora se pogovorijo z obsojencem in delodajalcem. Oddelek si prizadeva opravljati nadzor za posameznega obsojenca vsaj enkrat mesečno. Ob tokratnem obisku je bilo ugotovljeno, da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se Oddelku zagotovi novo vozilo za potrebe izvajanja nadzora obsojencev, ki kazen zapora prestajajo na podlagi 12. člena ZIKS-1, saj je Oddelek v lanskem letu dobil v uporabo novo vozilo (prav tako Renault Kangoo), kar velja pohvaliti. Hkrati je vodja Oddelka pojasnil, da jim je za krajše poti še vedno ostalo v uporabi staro vozilo in tako sedaj večjih težav glede izvajanja nadzora oseb, ki prestajajo kazni zapora po 12. členu ZIKS-1, nimajo več. Prav tako pa naj bi Oddelek v naslednjem letu za potrebe nadzora oseb, ki prestajajo kazni zapora po 12. členu ZIKS-1, prejel drugo vozilo brez intervencijskih oznak.

⁷ Oddelek obsojence vključuje tudi v aktivnosti Zavoda za zaposlovanje. Na podlagi priporočila DPM so tudi v tem letu obsojencem ponudili možnost vključitve v NPK (za poklic viličarist), ki poteka v matičnem ZPKZ Maribor. Po pojasnilu sogovornikov je interes oziroma prijavo za vključitev v NPK izrazilo pet oziroma šest obsojencev, vendar je bilo izvajanje programa prestavljeno (v tem letu se program NPK še ni začel izvajati), zaradi česar ocenjujemo, da priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, v delu izvedbe programa NPK, ni bilo realizirano.